

**Ministerstvo práce a sociálních věcí
odbor sociálních služeb, sociální práce a sociálního
bydlení**

Doporučený postup 3/2018

Materiálně-technický standard pro služby sociální péče poskytované pobytovou formou – pro účely výzev IROP č. 81 a 82

Určeno pro:	Zřizovatele sociálních služeb Krajské úřady
Datum platnosti:	9. května 2018
Datum účinnosti:	V den vyhlášení výzvy č. 81 a č. 82 k podávání žádostí o podporu z Integrovaného regionálního operačního programu
Vypracoval:	Odbor 22
Počet stran:	38

Obsah

SLOVNÍČEK POJMŮ	3
ÚVOD	4
VÝCHODISKA	4
MATERIÁLNĚ TECHNICKÝ STANDARD (MTS) PRO CHRÁNĚNÉ BYDLENÍ (CHB)	6
PARAMETRY MTS	6
I. KAPACITA	6
II. BUDOVA (nemovitost)	7
III. PŘÍSTUP K VYBAVENÍ (movité věci).....	10
IV. PŘÍSTUP KE ZDROJŮM INFORMACÍ.....	11
V. ÚKLID	12
VI. TECHNICKO-PROVOZNÍ VLASTNOSTI	12
MATERIÁLNĚ TECHNICKÝ STANDARD (MTS) PRO DOMOVY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM (DOZP) A TÝDENNÍ STACIONÁŘE (TS)	14
PARAMETRY MTS	14
I. KAPACITA	14
II. BUDOVA (nemovitost)	17
III. VYBAVENÍ (movité věci) na 1 klienta	20
IV. PŘÍSTUP KE ZDROJŮM INFORMACÍ.....	22
V. ÚKLID	23
VI. TECHNICKO-PROVOZNÍ VLASTNOSTI	24
MATERIÁLNĚ TECHNICKÝ STANDARD (MTS) PRO DOMOVY SE ZVLÁŠTNÍM REŽIMEM (DZR)	25
PARAMETRY MTS	25
I. KAPACITA	25
II. BUDOVA (nemovitost)	28
III. VYBAVENÍ DOMÁCNOSTI	30
IV. PŘÍSTUP K VYBAVENÍ (movité věci).....	31
V. PŘÍSTUP KE ZDROJŮM INFORMACÍ.....	34
VI. ÚKLID	36
VII. TECHNICKO-PROVOZNÍ VLASTNOSTI	36
ZDROJE.....	38

SLOVNÍČEK POJMŮ

Bezbariérové stavby – stavby, umožňující bezbariérové užívání a které splňují obecné technické požadavky na užívání staveb osobami s tělesným, mentálním, smyslovým (zrakovým, sluchovým, duálním) či kombinovaným postižením, osobami pokročilého věku, těhotnými ženami, osobami doprovázejícími dítě v kočárku, dítě do tří let, popřípadě osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace, stanovené prováděcím právním předpisem.

Běžné prostředí – přirozené sociální prostředí. Jde o rodinu a sociální vazby k osobám blízkým, domácnost člověka a jeho sociální vazby k dalším osobám, s nimiž sdílí domácnost; dále jde o místa, kde lidé pracují, vzdělávají se a realizují běžné sociální aktivity. (Viz § 3, písm. d, zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.).

Budova – nadzemní stavba včetně její podzemní části prostorově soustředěná a navenek převážně uzavřená obvodovými stěnami a střešní konstrukcí. (Viz § 3 písm. a) vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, ve znění pozdějších předpisů.).

Byt – soubor místností, popřípadě jedna obytná místnost, který svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňuje požadavky na trvalé bydlení a je k tomuto účelu užívání určen. (Viz § 3 písm. g) vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, ve znění pozdějších předpisů.) Byt je oddělený od zbytku domu, celý prostor lze uzamknout. Bydlení zajišťuje základní lidské potřeby, zejména bezpečí, soukromí a ochranu před nepřízní počasí.

Domácnost – tvoří fyzické osoby, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby. Domácnost může tvořit také jedna osoba.

Dostupnost služby - místní, časová a finanční dostupnost služby pro klienta (*kde, kdy a za kolik – inspirace § 40 odst. 7 zák. č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů*). Místní dostupnost je daná jak polohou v obci, tak i stavební dispozicí objektu (přístupnost), možností návštěv, apod.

Místnost – část bytu splňující požadavky předepsané vyhláškou č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, ve znění pozdějších předpisů (zajištění denního osvětlení, oslunění, dostatečné větrání venkovním vzduchem, vytápění s možností regulace vnitřní teploty), je určena k trvalému bydlení a má nejmenší podlahovou plochu 8 m².

Ubytovací jednotka – jednotlivý pokoj nebo soubor místností, které svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňují požadavky na přechodné ubytování a jsou k tomuto účelu určeny.

Signalizace - jedná se o signalizační zařízení, které slouží k přivolání pomoci v tísni.

ÚVOD

Tento doporučený postup se vydává pro účely výzvy č. 81 a č. 82 k podávání žádostí o podporu z Integrovaného regionálního operačního programu, prioritní osa: 06.2 Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů.

VÝCHODISKA

Materiálně technický standard (dále jen MTS) standardně popisuje:

- a) nemovitost,
- b) movité věci: materiální vybavení, pomůcky,
- c) technicko - provozní vlastnosti.

MTS se zabývá základní činností, tj. kvalitou bydlení klientů

- Je zaměřen na klienta, tzn., řeší to, co se jeho přímo týká, neřeší jiné požadavky na poskytovatele, na personál.
- Řeší základní činnost a úkony sociální služby „poskytnutí ubytování“:
  - a) ubytování,
  - b) úklid, praní a drobné opravy ložního a osobního prádla a ošacení, žehlení.
- Týká se pobytových sociálních služeb, kde klienti od 18 let žijí (podle současných druhů služeb se jedná o chráněné bydlení).
- V souladu s tímto doporučeným postupem by měl být zpracován provozní řád zařízení sociálních služeb.

MTS je to, co je nutnou podmínkou poskytování sociální služby (registrace) a co je žádoucí, aby bylo financováno (od klientů, z dotací, od zřizovatelů).

- MTS je minimální standard, vše ostatní je nadstandard a optimum není definováno.

1. MTS jako registrační podmínka:

- Nastavení limitů pro nově registrované služby nebo při změně registrace, situace stávajících služeb se bude měnit postupně, na základě přechodných ustanovení v zákoně.
- Parametry vychází z vybraných právních norem, které jsou dále doplněny či nově specifikovány podle nároků (klientů) sociálních služeb.

2. MTS jako obsah minimální úhrady:

- Co dostane klient od poskytovatele za max. úhradu danou vyhláškou č. 505/2006 Sb., v platném znění.

3. MTS jako uznatelný dotační náklad

- Financování služby bude možné pouze, bude-li v daném období splňovat MTS u služeb nově registrovaných. U služeb se stávající registrací bude dotace zohledňovat plnění MTS a dle toho budou uznány i poměrně náklady na službu.

MATERIÁLNĚ TECHNICKÝ STANDARD (MTS) PRO CHRÁNĚNÉ BYDLENÍ (CHB)

PARAMETRY MTS

I. KAPACITA

Počet klientů

Cílem sociální služby chráněné bydlení je sociální začlenění klientů do společnosti. Proto musí poskytovatel přidělit materiální a technické podmínky tomuto cíli.

Chráněné bydlení je pobytovou sociální službou poskytovanou jako **bydlení v bytě**, nejde o společné ubytování. Prioritou a předpokladem je inkluzivní bydlení, zejména v rozptýlené formě v běžné zástavbě bytových domů, např. byt nebo několik bytů v bytovém domě obývaném běžnými domácnostmi.

Alternativou je bydlení v rodinném domě nebo v malém bytovém domě stavebně přizpůsobeném cílové skupině obyvatel. Požadavkem je maximální počet 12 klientů v jedné budově. Tento rodinný dům nebo bytový dům musí být v běžné bytové nebo smíšené zástavbě obývané běžnými domácnostmi, nesmí být v bezprostřední blízkosti podobného domu nebo jiného zařízení sociálních služeb. Nesmí se vytvořit vyloučená lokalita ani segregovaná enkláva obývaná klienty sociálních služeb.

Domácnosti klientů mohou být max. čtyřčlenné (individuální domácnosti), a to pouze v případě zájmu o společné bydlení všech dotčených osob. Ve společné domácnosti je možnost individuálního hospodaření.

Odůvodnění:

Kritéria transformace, humanizace a deinstitucionalizace vybraných služeb sociální péče:

- *Domácnost obsahuje základní prvky samostatné ekonomické jednotky.*
- *Život ve skupinové domácnosti nese znaky instituce přesto, že je proti velkokapacitním domovům evidentně humanizovaný. Skupinová domácnost proto ještě není a nemůže být chráněným bydlením.*
- *Přítomnost pracovníků v chráněném bydlení není trvalá za předpokladu pružného reagování na potřeby klientů.*
- *Poskytovatel klade důraz na rodinné a ostatní osobní vztahy mezi klienty.*

Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území:

Bytový dům je stavbou pro bydlení, ve kterém více než polovina podlahové plochy odpovídá požadavkům na trvalé bydlení a je k tomuto účelu určena (§ 2, písm. a, bod. 1).

Rodinný dům je stavbou pro bydlení, ve kterém více než polovina podlahové plochy odpovídá požadavkům na trvalé rodinné bydlení a je k tomuto účelu určena; rodinný dům může mít nejvýše tři

samostatné byty, nejvýše dvě nadzemní podlaží a jedno podzemní podlaží a podkroví (§ 2, písm. a, bod. 2).

Počet klientů/lůžek v pokoji

Standardem jsou jednolůžkové pokoje. Dvoulůžkové pokoje jsou přípustné pouze na žádost dvojice klientů, např. manželů, sourozenců, příbuzných, přátel; ale jen do té doby, dokud nepožádá některý z nich o samostatný jednolůžkový pokoj. Pokoje nesmí být průchozí. Děti nesmějí sdílet pokoj s dospělým klientem, nepojí-li je rodinná vazba.

Za maximální úhradu podle prováděcího právního předpisu (210 Kč/den) dostane klient maximálně 2 lůžkový pokoj, tzn. 1 - 2 lůžkový pokoj.

Odůvodnění:

Soukromí patří k základním lidským potřebám. Pro uplatnění sociálních kontaktů, setkávání s jinými lidmi, slouží společné, společenské prostory.

Viz bod 5.2.2.6 normy ČSN 73 4301, kde je uvedeno: „Žádná obytná místnost nemá být určena pro spaní více než dvou osob.“ Důležitým důvodem je udržení soukromí pro klienty.

Velikost pokojů

Úprava pro chráněné bydlení:

- **jednolůžkový pokoj: min. 8 m², pro TPPO (těžce pohybově postižené osoby) min. 12 m²**
- **dvoulůžkový pokoj: min. 14 m², pro TPPO min. 18 m²**

Návrh není v rozporu se stavebními normami (např. ČSN 73 4301), je to jen upřesnění, resp. zpřísnění pro specifikum pobytových služeb sociální péče.

Světlá výška místností musí být alespoň 2600 mm v obytných a pobytových místnostech (v rodinných domech nejméně 2500 mm), 2300 mm v obytných a pobytových místnostech v podkroví; místnosti se zkosenými stropy musí mít tuto světlou výšku nejméně nad polovinou podlahové plochy místnosti (viz § 10, odst. 5 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby).

Odůvodnění:

Soukromí patří k základním lidským potřebám, každý člověk soukromí potřebuje! Pro uplatnění sociálních kontaktů, setkávání s jinými lidmi, slouží společné, společenské prostory.

II. BUDOVA (nemovitost)

Souhlas s užíváním objektu, přizpůsobení budovy pro cílovou skupinu (změnou v účelu užívání stavby)

Pro užívání stavby je nutný kolaudační souhlas, resp. změna v účelu užívání stavby podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) a jeho prováděcích právních předpisů.

Stavební úřad vydá kolaudační souhlas, který je dokladem o povoleném účelu užívání stavby (§ 122, odst. 3, zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)). Kolaudační

souhlas obsahuje mimo jiné i druh, účel stavby a vymezení účelu užívání stavby. Např. druh: rodinný dům, účel stavby: bydlení, vymezení účelu užívání stavby: chráněné bydlení.

Stavební úřad vydá kolaudační souhlas na základě závěrečné kontrolní prohlídky, kde přezkoumá stavbu dle § 122 odst. 3, stavebního zákona.

Související předpisy – např. zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (§ 15 – § 18) a další související zákony a prováděcí předpisy, vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb.

Výjimky jsou možné z obecných požadavků na výstavbu (§ 2 odst. 2 písm. e) stavebního zákona pouze z těch ustanovení prováděcího právního předpisu, ze kterých tento předpis povolení výjimky výslovně umožňuje a jen pokud se tím neohrozí bezpečnost, ochrana zdraví a života osob a sousední pozemky nebo stavby (§ 169 odst. 2 stavebního zákona).

Odůvodnění:

Dosavadní právní úprava pro zdravotnická zařízení nevyhovuje, uvádí menší počet metrů čtverečních na osobu.

Viz také vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 92 ze dne 15. března 2012 o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče.

Bezbariérovost

Pravidla bezbariérovosti se řídí vyhláškou č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové používání staveb.

V případě alternativy bydlení v rodinném domě nebo v malém bytovém domě stavebně přizpůsobeném cílové skupině obyvatel, je vhodné bezbariérovost přizpůsobit v celém objektu – bezbariérové vstupy v celém objektu, tzn. výtah, propojky chodeb, výstupy na zahradu, prostor přizpůsoben pro běžné využití atd.

Doporučení pro sociální služby chráněného bydlení v případě přítomnosti imobilních klientů: velikost vnitřních dveří 110 cm (šíře postele kvůli přesunům klientů).

Odůvodnění:

Autorský kolektiv. *Bydlení (nejen) pro lidi se zdravotním postižením*. MPSV, 2012.:

„Lidé s těžkým pohybovým postižením potřebují bezbariérové prostředí (přístup bez výškových rozdílů, dostatečné průjezdy, dostatečné hygienické zázemí a manipulační plochy apod. viz vyhlášku č. 398/2009 Sb.), doporučují se přízemní objekty či byty do prvního patra dle potřeb cílové skupiny se projektuje i koupelna pro asistovanou koupel, velmi vhodná je vazba na zahradu možnost výjezdu na upravený terén (např. do předzahrádky), výhodou je byt s balkónem, lodžii či terasou odpovídajících rozměrů.“

Dostupnost

Poskytovatel musí vytvořit podmínky pro dostupnost služby, pro využití veřejných služeb klienty i pro jejich běžný společenský kontakt, zejména udržování pozitivních vztahů s rodinou a ostatními obyvateli obce (např. zpřístupnění veřejné dopravy, možnost dopravy autem jako fakultativní činnost).

Odůvodnění:

*Vyhláška č. 501/2006 Sb. o obecných požadavcích na využívání území
§ 20 odst. 4: Stavební pozemek [§ 2 odst. 1 písm. b) stavebního zákona]
§ 23 odst. 1 Obecné požadavky na umístování staveb
§ 24 odst. 2*

Vybavení domácnosti

Každá domácnost musí umožňovat klientům služby uspokojování základních lidských potřeb na stejném principu, jako v běžné domácnosti.

Domácností chráněného bydlení je byt, nejméně jednopokojový s kuchyní nebo kuchyňským koutem (minikuchyní) a vlastní koupelnou (sprcha nebo vana), záchod je buď samostatný, nebo může být v koupelně. Záchod nesmí být přístupný přímo z pobytové místnosti, nebo z obytné místnosti, jde-li o jediný záchod v bytě (§ 10 odst. 6 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby). Minimálním standardem je tedy jednopokojový byt s koupelnou a nejméně kuchyňským koutem. Velikost těchto prostor musí být uzpůsobena individuálním potřebám klientů a odpovídat zákonným i podzákonným předpisům ČR.

Domácnost odráží individualitu svých klientů, a to i s ohledem na ostatní členy domácnosti, obytné prostory mají osobní charakter.

Vybavení odpovídá potřebám klienta a je vybíráno s ohledem na jeho přání a možnosti. Vybavení pro podporu soběstačnosti vychází z potřeb klientů.

Kontrola klienta nad vlastním teritoriem: Klienti mají možnost zamykat si skříňky nebo zásuvky pro své soukromé věci.

Odůvodnění:

Vyhláška č. 501/2006 Sb. , o obecných požadavcích na využívání území

§ 4

Plochy bydlení

*(1) Plochy bydlení se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro bydlení v kvalitním prostředí, umožňujícím nerušený a bezpečný pobyt a každodenní rekreaci a relaxaci obyvatel, **dostupnost veřejných prostranství a občanského vybavení.***

§ 6

Plochy občanského vybavení

(1) Plochy občanského vybavení se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro přiměřené umístění, dostupnost a využívání staveb občanského vybavení a k zajištění podmínek pro jejich užívání v souladu s jejich účelem.

*(2) Plochy občanského vybavení zahrnují zejména pozemky staveb a zařízení občanského vybavení pro vzdělávání a výchovu, sociální služby, péči o rodinu, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva. Dále zahrnují pozemky staveb a zařízení pro obchodní prodej, tělovýchovu a sport, ubytování, stravování, služby, vědu a výzkum, lázeňství a pozemky související dopravní a technické infrastruktury a veřejných prostranství. **Plochy občanského vybavení musí být vymezeny v přímé návaznosti na kapacitně dostačující plochy dopravní infrastruktury a být z nich přístupné.***

Listina základních práv a svobod, Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením (viz článek 9 Přístupnost, čl. 19 Nezávislý způsob života a zapojení do společnosti aj.).

III. PŘÍSTUP K VYBAVENÍ (movité věci)

Pokoj

Byt (obytný pokoj) obsahuje vybavení umožňující sedět, ležet, ukládat si věci běžné denní potřeby a dělat aktivity u plochy (např. jíst, psát, číst) vzhledem ke schopnostem a možnostem klienta.

- Postel, přikrývka, polštář

Odůvodnění:

Pro každou osobu musí být zajištěno, že bude evakuována a to s ohledem na aktuální zdravotní stav. Zdravotní stav klienta se v průběhu pobytu mění, ale postel má stále stejnou.

V případě zdravotních potřeb klienta je nutno volit nábytek speciální (židle, postel, pro osoby s těžkým zdravotním postižením nejlépe elektricky polohovatelnou).

Odůvodnění:

Výčet vybavení pokoje je vybrán jako minimální pro celodenní pobyt člověka v místnosti.

Koupelna

Koupelna musí být vždy uzamykatelná. Musí umožňovat umístění a instalaci pračky, pokud její umístění a instalace nejsou umožněny v jiném vhodném prostoru. V prostoru sprchy je nutno na zdi připevnit opěrná madla, podlaha musí mít protiskluzný povrch.

Dveře se otevírají ven z koupelny a mají možnost nouzového otevření zvenku (zabránění možné blokaci dveří v případě náhlé zdravotní indispozice).

Odůvodnění:

Vychází z hygienických požadavků technických norem pro obytné budovy ČSN 73 4301, vyhlášky č. 398/2009 Sb., příloha č. 3 bod, 5. hygienická zařízení – 5.1.12 – 5.1.13 sprchové kouty a sprchové boxy.

Toaleta

Toaleta je uvnitř bytu. Může být umístěna v koupelně. Dveře se otevírají ven a mají možnost nouzového otevření zvenku (zabránění možné blokaci dveří v případě náhlé zdravotní indispozice).

Odůvodnění:

Jedná se o bydlení, tedy není důvod k odděleným toaletám

Vychází z hygienických požadavků (pozn.: technických) norem pro obytné budovy ČSN 73 4301 a ČSN 73 4108

Vyhláška č. 398/2009 Sb., příloha č. 3, bod 5 hygienická zařízení – 5.1.2 – 8

Lednice

Klienti si mohou vybavit svůj byt chladničkou.

Kuchyňka – rychlovarná konvice, mikrovlnná trouba, skříň na nádobí, min. dvouplotýnkový vaříč a pečící trouba, potravinová skříň

Klienti mají přístup do společné kuchyňky s minimálním vybavením rychlovarnou konvicí, mikrovlnou troubou (pokud není k dispozici sporák), skříň na nádobí, potravinovou skříň a dvouplotýnkovým vaříčem a pečící troubou

Odůvodnění:

Výčet věcí obsahuje minimální potřeby člověka při bydlení. Vybavení je formulováno jako „přístup k“ s předpokladem přizpůsobení se okruhu osob a aktuálním klientům, kteří služby využívají. Minimálně je třeba zohlednit rozdíl potřeb klientů pohyblivých a klientů upoutaných na vozík či lůžko.

Ve všech prostorech, kde je povoleno kouřit, musí být instalovány textilní záclony, závěsy a čalouněné materiály vyhovující z hlediska zápalnosti. V ostatních případech se jejich instalace doporučuje.

Ve všech prostorech, kde je povoleno kouřit, musí být umístěny popelníky, které budou vyhovovat uživateli a jeho omezením tak, aby nedopalek cigarety nemohl způsobit požár.

Odůvodnění:

Jednou z nejčastějších příčin vzniku požárů je nedopalek cigarety, který v daných souvislostech může mít fatální následky.

IV. PŘÍSTUP KE ZDROJŮM INFORMACÍ

Televizní a rozhlasový přijímač

Klient si může vybavit svůj byt televizním či rozhlasovým přístrojem.

PC – internet

Klient má buď svůj počítač s připojením na internet (na vlastní náklady), anebo má možnost použití internetu v souladu se standardy kvality např. ve veřejné knihovně. Poskytovatel umožní použití počítače a připojení k internetu jako fakultativní činnost.

Kouření

Ve všech prostorech, kde je povoleno kouřit, musí být instalovány textilní záclony, závěsy a čalouněné materiály vyhovující z hlediska zápalnosti. V ostatních případech se jejich instalace doporučuje.

Hasicí přístroj

V bytě, nebo jeho nejbližším okolí musí být dostupný hasicí přístroj.

Odůvodnění:

Zařízení jsou určena pro osoby se sníženou schopností pohybu a orientace a tudíž se jedná o objekty s činností se zvýšeným požárním nebezpečím a ty dle § 2 Vyhlášky č. 246/2001 Sb. musí být vybaveny věcnými prostředky požární ochrany.

V. ÚKLID

Za úhradu danou právním předpisem k ubytování je v návaznosti na potřeby a schopnosti klienta jednou denně vytřena podlaha a setřen prach a dále v případě objektivní potřeby.

Odůvodnění:

Úklid je součástí základní činnosti sociální služby. Požadavky na úklid v zařízeních sociální péče jsou definovány § 10 odst. 1 Vyhlášky č. 306/2012 Sb. a mají se provádět denně na vlhko, v případě potřeby i častěji. Může řešit i klient.

Praní, drobné opravy a žehlení

Za úhradu danou právním předpisem k ubytování je poskytování čistého povlečení 1x za 14 dní a dále v případě objektivní potřeby (v návaznosti na potřeby a schopnosti klienta).

Poskytovatel zajišťuje jako hlavní činnost drobné opravy ošacení a žehlení.

Odůvodnění:

Praní, drobné opravy a žehlení jsou úkony zahrnované do základní činnosti sociální služby ubytování.

VI. TECHNICKO-PROVOZNÍ VLASTNOSTI

Teplota

Topení musí být regulovatelné klientem.

Osluněná okna musí být vybavena tak, aby bylo možno zastínit okna proti přímému slunečnímu svitu (např. žaluzie, závěsy, rolety, folie apod.).

Doporučení pro sociální služby: minimální teplota v pokoji (prostoru pro klienty) v teplém období 24 stupňů (-2 stupně) a v chladném 22 (-2 stupně). Za chladný den se považuje den, kdy nejnižší teplota venkovního vzduchu dosáhla hodnoty nižší než -15 stupňů a za teplý, kdy je teplota vyšší než 30 stupňů.

Odůvodnění:

Doporučení pro teploty upravuje vyhláška č. 6/2003 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí pobytových místností některých staveb.

Denní větrání a osvětlení

Dostatečné větrání venkovním vzduchem, viz § 11 vyhlášky č. 268/2009 Sb.

Oslunění, viz § 13 vyhlášky č. 268/2009 Sb.

Voda

Klienti mají možnost stálého využívání teplé a studené vody dle jejich potřeb.

Odůvodnění:

Klient musí mít možnost přístupu k pitné vodě a provedení osobní hygieny kdykoliv.

Odběr elektřiny klientem

V běžné zástavbě má každý byt běžnou elektroinstalaci a svůj elektroměr.

Klient má k dispozici odběr minimálně z 1 elektrické zásuvky (platí pro stávající služby).

Odůvodnění:

Možnosti odběru pro vlastní elektrické spotřebiče v jednotlivých službách je nutné řešit vnitřními pravidly poskytovatele.

MATERIÁLNĚ TECHNICKÝ STANDARD (MTS) PRO DOMOVY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM (DOZP) A TÝDENNÍ STACIONÁŘE (TS)

PARAMETRY MTS

I. KAPACITA

Počet klientů

Cílem sociální služby je sociální začlenění klientů do společnosti. Proto musí poskytovatel podříditi materiální a technické podmínky tomuto cíli.

Domovy pro osoby se zdravotním postižením a týdenní stacionáře jsou pobytové sociální služby poskytované jako **bydlení v bytě**, nejde o společné ubytování. Prioritou a předpokladem je inkluzivní bydlení, zejména v rozptýlené formě v běžné zástavbě bytových domů, např. byt nebo několik bytů v bytovém domě obývaném běžnými domácnostmi.

Alternativou je bydlení v rodinném domě nebo v malém bytovém domě stavebně přizpůsobeném cílové skupině obyvatel. Požadavkem je maximální počet 12 klientů v jedné budově s nižší mírou podpory, v případě vysoké míry podpory je max. 18 klientů. Nesmí se vytvořit vyloučená lokalita ani segregovaná enkláva obývaná klienty sociálních služeb.

Pokoje klientů mohou být nejvýš dvoulůžkové a to pouze v případě zájmu o společné bydlení obou dotčených osob. Ve společné domácnosti je možnost individuálního hospodaření.

Kapacita objektu musí být dále rozdělena jako dům bytového charakteru tak, aby byly vytvořeny samostatné bytové jednotky nebo tzv. domácnosti vždy pro maximálně 6 uživatelů v jedné domácnosti. Definice domácnosti viz slovníček pojmů.

Odůvodnění:

Kritéria transformace, humanizace a deinstitucionalizace vybraných služeb sociální péče:

- *Domácnost obsahuje základní prvky samostatné ekonomické jednotky.*
- *Život ve skupinové domácnosti nese znaky instituce přesto, že je proti velkokapacitním domovům evidentně humanizovaný*
- *Poskytovatel klade důraz na rodinné a ostatní osobní vztahy mezi klienty.*

Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území:

Bytový dům je stavbou pro bydlení, ve kterém více než polovina podlahové plochy odpovídá požadavkům na trvalé bydlení a je k tomuto účelu určena (§ 2, písm. a, odst. 1).

Rodinný dům je stavbou pro bydlení, ve kterém více než polovina podlahové plochy odpovídá požadavkům na trvalé rodinné bydlení a je k tomuto účelu určena; rodinný dům může mít nejvýše tři samostatné byty, nejvýše dvě nadzemní podlaží a jedno podzemní podlaží a podkroví (§ 2, písm. a, odst. 2).

Počet klientů/lůžek v pokoji

Standardem jsou jednolůžkové a dvoulůžkové pokoje. Pokoje nesmí být průchozí. Děti nesmějí sdílet pokoj s dospělým klientem, nepojí-li je rodinná vazba.

Za maximální úhradu podle prováděcího právního předpisu (210 Kč/den) dostane klient maximálně 2 lůžkový pokoj, tzn. 1 - 2 lůžkový pokoj.

Odůvodnění:

Soukromí patří k základním lidským potřebám. Pro uplatnění sociálních kontaktů, setkávání s jinými lidmi, slouží společné, společenské prostory.

Viz bod 5.2.2.6 normy ČSN 73 4301, kde je uvedeno: „Žádná obytná místnost nemá být určena pro spaní více než dvou osob.“. Důležitým důvodem je udržení soukromí pro klienty.

Velikost pokojů

Úprava pro domovy pro osoby se zdravotním postižením a týdenní stacionáře:

- jednolůžkový pokoj: min. 8 m², pro TPPO (těžce pohybově postižené osoby) min. 12 m²
- dvoulůžkový pokoj: min. 14 m², pro TPPO min. 18 m²

Návrh není v rozporu se stavebními normami (např. ČSN 73 4301), je to jen upřesnění, resp. zpřísnění pro specifikum pobytových služeb sociální péče.

Světlá výška místností musí být alespoň 2600 mm v obytných a pobytových místnostech (v rodinných domech nejméně 2500 mm), 2300 mm v obytných a pobytových místnostech v podkroví; místnosti se zkosenými stropy musí mít tuto světlou výšku nejméně nad polovinou podlahové plochy místnosti (viz § 10, odst. 5 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby).

Odůvodnění:

Soukromí patří k základním lidským potřebám, každý člověk soukromí potřebuje! Pro uplatnění sociálních kontaktů, setkávání s jinými lidmi, slouží společné, společenské prostory.

Společenské prostory

Místnost pro společné setkávání (klientů navzájem a klientů s návštěvami) splňující obecné technické a hygienické normy. Touto místností je myšlen obývací pokoj v bytě (domácnosti klientů). Může být spojen s kuchyňským a jídelním koutem.

Odůvodnění:

Pro dlouhodobé či trvalé bydlení je pro člověka nezbytné mít prostor pro vlastní soukromí i prostor pro sociální interakce. Je vhodné zvolit takové prostory, které poskytnou příjemné a bezpečné místo pro setkávání klientů navzájem a klientů s lidmi žijícími mimo zařízení.

Nejpřirozenějším prostorem pro soukromí je pokoj klienta v domácnosti, který je jen jeho. Stejně tak pokoj je prostor pro přijímání návštěv klienta, které nemají být rušeny. Běžným prostorem pro setkávání lidí z domácnosti je obývací pokoj, případně jakékoli veřejně dostupné místo určené pro sociální interakci (restaurace, kavárny, návazné sociální služby apod.)

V takovémto uspořádání domácností není již vhodné mít zvláštní „společenskou“ nebo „návštěvní“ místnost v domě navíc.

Jídelna s prostorem pro přípravu stravy

Prostory pro stravování v menším počtu osob – domácnosti/komunitě (6-8 osob), vybavené kuchyňskou linkou nebo čajovou kuchyňkou, stoly se židlemi.

Odůvodnění:

Uživatel má možnost připravit si kávu, čaj, jídlo, atd.

Úložné prostory s prostorem pro úklid

Pro uskladnění kompenzačních pomůcek, atd. Výlevka a materiál k úklidu.

Místnost s pračkou

V případě domácnosti zajistit uživatelskou možnost vyprání a usušení drobného prádla, v takovém případě ji mohou využívat pouze její obyvatelé.

Zázemí zdravotní péče

Pokud je zdravotní péče vykonávána vlastními zaměstnanci poskytovatele, je jim k dispozici zázemí včetně vybavení. Vybavení je základní a dostatečné pro práci zdravotnických pracovníků.

II. BUDOVA (nemovitost)

Souhlas s užíváním objektu, přizpůsobení budovy pro cílovou skupinu (změnou v účelu užívání stavby)

Pro užívání stavby je nutný kolaudační souhlas, resp. změna v účelu užívání stavby podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) a jeho prováděcích právních předpisů.

Stavební úřad vydá kolaudační souhlas, který je dokladem o povoleném účelu užívání stavby (§ 122, odst. 3, stavebního zákona). Kolaudační souhlas obsahuje mimo jiné i druh, účel stavby a vymezení účelu užívání stavby. Např. druh: rodinný dům, účel stavby: bydlení, vymezení účelu užívání stavby: Domov pro osoby se zdravotním postižením.

Stavební úřad vydá kolaudační souhlas na základě závěrečné kontrolní prohlídky, kde přezkoumá stavbu dle § 122 odst. 3, stavebního zákona.

Související předpisy – např. zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (§ 15 – § 18) a další související zákony a prováděcí předpisy, vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb.

Výjimky jsou možné z obecných požadavků na výstavbu (§ 2 odst. 2 písm. e) stavebního zákona pouze z těch ustanovení prováděcího právního předpisu, ze kterých tento předpis povolení výjimky výslovně umožňuje a jen pokud se tím neohrozí bezpečnost, ochrana zdraví a života osob a sousední pozemky nebo stavby (§ 169 odst. 2 stavebního zákona).

Odůvodnění:

Dosavadní právní úprava pro zdravotnická zařízení nevyhovuje, uvádí menší počet metrů čtverečních na osobu.

Viz také vyhlášku č. 92/2012 Sb. o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče.

Bezbariérovost

Pravidla bezbariérovosti se řídí vyhláškou č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové používání staveb.

Ve službě DOZP jsou všechny prostory domácností, objektu a jeho okolí bezbariérově upraveny pro umožnění pohybu lidem s vysokou mírou podpory. Ve službě TS jen v případě, že poskytuje služby lidem s vysokou mírou podpory. Pokud nelze bezbariérovost zajistit stavební úpravou, musí mít služba k dispozici vhodné kompenzační pomůcky.

Velikost vnitřních dveří musí být větší než šířka lůžek používaných v daném zařízení, kvůli přesunu klientů upoutaných na lůžko.

Odůvodnění:

Autorský kolektiv. *Bydlení (nejen) pro lidi se zdravotním postižením*. MPSV, 2012.:

„Lidé s těžkým pohybovým postižením potřebují bezbariérové prostředí (přístup bez výškových rozdílů, dostatečné průjezdy, dostatečné hygienické zázemí a manipulační plochy apod. viz vyhlášku č. 398/2009 Sb.), doporučují se přízemní objekty či byty do prvního patra dle potřeb cílové skupiny se projektuje i koupelna pro asistovanou koupel, velmi vhodná je vazba na zahradu možnost výjezdu na upravený terén (např. do předzahrádky), výhodou je byt s balkónem, lodžii či terasou odpovídajících rozměrů.“

Dostupnost

Zajistit podmínky (např. auto, zpřístupnění veřejné dopravy) pro možnost využití veřejných služeb a dostupnost služby i pro běžný společenský kontakt. V případě poskytování služeb lidem s vysokou mírou podpory je vhodné auto s bezbariérovou úpravou.

Odůvodnění:

Vyhláška č. 501/2006 Sb. , o obecných požadavcích na využívání území

§ 4

Plochy bydlení

(1) Plochy bydlení se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro bydlení v kvalitním prostředí, umožňujícím nerušený a bezpečný pobyt a každodenní rekreaci a relaxaci obyvatel, **dostupnost veřejných prostranství a občanského vybavení.**

§ 6

Plochy občanského vybavení

(1) Plochy občanského vybavení se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro přiměřené umístění, dostupnost a využívání staveb občanského vybavení a k zajištění podmínek pro jejich užívání v souladu s jejich účelem.

(2) Plochy občanského vybavení zahrnují zejména pozemky staveb a zařízení občanského vybavení pro vzdělávání a výchovu, sociální služby, péči o rodinu, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva. Dále zahrnují pozemky staveb a zařízení pro obchodní prodej, tělovýchovu a sport, ubytování, stravování, služby, vědu a výzkum, lázeňství a pozemky související dopravní a technické infrastruktury a veřejných prostranství. **Plochy občanského vybavení musí být vymezeny v přímé návaznosti na kapacitně dostačující plochy dopravní infrastruktury a být z nich přístupné.**

Listina základních práv a svobod, Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením (viz článek 9 Přístupnost, čl. 19 Nezávislý způsob života a zapojení do společnosti aj.).

Vybavení domácnosti

Vybavení pokoje musí umožňovat klientům služby uspokojovat základních lidské potřeby na stejném principu jako v běžné domácnosti.

Každá domácnost musí zajišťovat svým uživatelům soukromí v jejich pokoji (1 či 2lůžkovém), zázemí při hygieně (na 6 uživatelů minimálně 1 oddělené WC a 1 koupelna, vhodné s dalším WC v rámci domácnosti) a při přípravě a konzumaci jídla (kuchyň a obývací pokoj či obojí v jednom). Velikosti těchto prostor musí být uzpůsobeny potřebám daných uživatelů a odpovídat zákonným i podzákonným předpisům ČR. Pokoje musejí být uzamykatelné a klienti mají k dispozici klíč.

Domácnost odráží individualitu svých klientů, a to i s ohledem na ostatní členy domácnosti, obytné prostory mají osobní charakter.

Vybavení odpovídá potřebám klienta a je vybíráno s ohledem na jeho přání a možnosti. Vybavení pro podporu soběstačnosti vychází z potřeb klientů.

Kontrola klienta nad vlastním teritoriem: Klienti mají možnost zamykat si skříňky nebo zásuvky pro své soukromé věci.

III. VYBAVENÍ (movité věci) na 1 klienta

Pokoj

Vybavení umožňující vzhledem ke schopnostem a možnostem uživatele sedět, ležet, ukládat si věci běžné denní potřeby a uskutečňovat osobní aktivity u plochy (např. jíst, psát, číst).

Postel (pro osoby s těžkým zdravotním postižením) polohovací, zdvihací, elektricky nebo manuálně výškově nastavitelná, s kolečky a brzdou, vč. ergonomické, příp. antidekubitní matrace. Přikrývka, polštář. Ve službě TS u lidí nevyžadujících vysokou míru podpory a bez obtíží s pohybem postel klasická, přikrývka, polštář.

- U každého lůžka musí být zdroj elektrické energie, celkové osvětlení přijatelné z hlediska zdravotních stavu klientů.
- Stůl, konferenční stůl nebo stůl k lůžku, lampička, možnost poličky, noční stůl na přání klienta uzamykatelný.
- Židle nebo křeslo.
- Skříň na ošacení a další osobní věci v pokoji na přání klienta uzamykatelné.

Odůvodnění:

Výčet vybavení pokoje je vybrán jako minimální pro celodenní pobyt člověka v místnosti.

Signalizace

Přístroj umožňující přivolat personál zařízení (pokoj, koupelna, záchod, společenská místnost) v případě osob, které si nemohou nebo neumí přivolat pomoc jiným způsobem. Každý uživatel musí mít zajištěn přístup k signalizaci. Definice signalizace viz slovníček pojmů.

Odůvodnění:

Zdravotnická zařízení mají povinné signalizační zařízení. Jedná se o takové situace, kdy si osoby nemohou za personálem zajít. Stejná potřeba je minimálně též u klientů sociálních služeb, kteří si nemohou nebo neumí přivolat pomoc jiným způsobem. Poskytovatel musí být na řešení těchto potřeb připraven ve všech prostorách budovy (pokoj, koupelna, WC, společenská místnost aj.).

Zařízení autonomní detekce a signalizace požáru v pokoji, společenské místnosti a kuchyni v případech, kde není instalována elektrická požární signalizace (§ 4 odst. 3 písm. a) Nařízení vlády č. 246/2001 Sb.). Zařízení akustické signalizace pro vyhlášení požárního poplachu. Jedná se o takovou signalizaci, která je buď po celé budově/bytu a nebo v místnosti, kde je přítomen 24 hodin denně pracovník.

Odůvodnění:

Včasná zjištění požáru rozhoduje o životech, zdraví a majetku. Každá vteřina prodlení může rozhodovat o životě a smrti. Požár neohrožuje pouze sálavým teplem, ale hlavně jedovatými zplodinami hoření, které se šíří nesrovnatelně rychleji než teplo. Toto opatření je nutné považovat za minimum, co je možné učinit pro rychlé zjištění požáru. Navíc je finančně přijatelné.

Koupelna

Ve službě DOZP je domácnost vybavena bezbariérovou koupelnou, uzpůsobenou pro provádění celkové hygieny člověku s obtížemi s pohybem např. s koupacím lůžkem, bezbariérovým sprchovým koutem, bezbariérovou vanou apod.

Ve službě TS je koupelna se sprchovým koutem nebo vanou, v případě poskytování služeb lidem s vysokou mírou podpory nebo obtížemi s pohybem viz výše.

Varianty:

- a) pokoj s vlastní koupelnou,
- b) dva pokoje se společnou koupelnou mezi nimi,
- c) společná koupelna v domácnosti pro max. 6 osob (min. 1 sprcha na 6 osob) v kombinaci se samostatným WC nebo druhou koupelnou.

Koupelna musí být vždy uzamykatelná zevnitř tzv. koupelnovým zámkem (zevnitř klíč) nebo pevné zamykání, zvenku systém pohotovostního odemykání v případě nezbytné nutnosti. Aby se omezila možnost opaření se sprchující osoby vřelou vodou, instalovat baterie s regulačním termostatickým ventilem. V prostoru sprchy na zdi připevnit opěrná madla v místech dosahu klienta, podlaha musí mít protiskluzný povrch.

Odůvodnění:

Vychází z hygienických norem pro ubytovací zařízení a z dobré praxe poskytovatelů.

Toaleta

Toaleta (*dále jen WC*) je klientům kdykoliv přístupná a je uzamykatelná zevnitř tzv. koupelnovým zámkem (zevnitř klíč) nebo pevné zamykání, zvenku systém pohotovostního odemykání v případě nezbytné nutnosti. Otevírání dveří je řešeno posuvnými dveřmi nebo křídlovými směrem ven.

Ve službě DOZP je vždy WC bezbariérové, ve službě TS v případě poskytování služeb lidem s obtížemi s pohybem.

Varianty:

- a) pokoj s vlastním WC (součástí koupelny nebo v samostatné místnosti),
- b) dva pokoje se společným WC mezi nimi (součástí koupelny nebo v samostatné místnosti),
- c) společné WC, minimální požadavky – vždy minimálně pro 4 klienty jedno klasické WC.

Odůvodnění:

ČSN 73 4108 Šatny, umývárny a záchody; Vyhláška č. 398/2009 Sb.; Vychází z hygienických norem pro ubytovací zařízení a z dobré praxe poskytovatelů.

Hygienické potřeby

Sociální zařízení musí být vybaveno zařizovacími předměty pro uložení hygienických potřeb. Hygienické potřeby si hradí klient.

Odůvodnění:

Hygienické potřeby mají přímou vazbu na bydlení/ubytování.

Lednice

Klienti mohou využívat společnou lednici, kde má každý vymezený svůj prostor odpovídající velikosti. Klienti mohou mít navíc lednici v pokoji k soukromému využití, která je v majetku klienta. V takovém případě může poskytovatel účtovat klientovi náklady na odebranou energii a musí mít platnou revizi. Náklady musí mít poskytovatel vykalkulovány dle parametrů konkrétního přístroje (klient neplatí žádnou režii, jen skutečný náklad).

Kuchyňka – rychlovarná konvice, mikrovlnná trouba, skříň na nádobí, min. dvouplotýnkový vaříč a pečící trouba, potravinová skříň

Klienti mají přístup do společné kuchyňky s minimálním vybavením rychlovarnou konvicí, mikrovlnou troubou (pokud není k dispozici sporák), skříň na nádobí, potravinovou skříň a dvouplotýnkovým vaříčem a pečící troubou

IV. PŘÍSTUP KE ZDROJŮM INFORMACÍ

Telefon

V rámci hlavní činnosti umožnit připojení na telefon.

Je zajištěn přístup klientů k telefonnímu přístroji. Přístup je přizpůsoben podle okruhu osob a aktuálních potřeb klientů, kterým je služba poskytována. Je-li přístup časově omezen, musí o tom být klienti prokazatelně seznámeni.

Televize

Poskytovatel zajistí minimálně jednu společnou televizi do domácnosti nebo ve společenských dostupných prostorách.).

Klienti mohou mít navíc televizi v pokoji k soukromému využití, která je v majetku klienta. V takovém případě může poskytovatel účtovat klientovi náklady na odebranou energii a musí mít platnou revizi. Náklady musí mít poskytovatel vykalkulovány dle parametrů konkrétního přístroje (klient neplatí žádnou režii, jen skutečný náklad).

PC – internet

V rámci hlavní činnosti umožnit připojení na internet.

Poskytovatel zajistí minimálně přístup k jednomu počítači s připojením k internetu (ve společenských dostupných prostorách) a k volnému využívání mají síť wi-fi. Klienti mohou mít navíc PC/NTB v pokoji k soukromému využití, která je v majetku klienta.

V takovém případě může poskytovatel účtovat klientovi náklady na odebranou energii a musí mít platnou revizi. Náklady musí mít poskytovatel vykalkulovány dle parametrů konkrétního přístroje (klient neplatí žádnou režii, jen skutečný náklad).

Další elektro přístroje

Mohou být předmětem fakultativní činnosti.

Klienti mohou mít další běžné elektro přístroje, jako např. rádia, holicí strojky, fény, notebooky apod., které jsou v majetku klienta. V takových případech může poskytovatel účtovat klientovi náklady na odebranou energii a musí mít platnou revizi. Náklady musí mít poskytovatel vykalkulovány dle parametrů konkrétního přístroje (klient neplatí žádnou režii, jen skutečný náklad).

Není-li možné provést objektivní kalkulaci měsíčního nákladu (např. používání jen občas a nepravidelně, nelze odhadnout náklad spotřebiče, náklad je mizivý apod.), klient žádnou měsíční úhradu za přístroj neplatí.

Odůvodnění:

Výčet věcí obsahuje minimální potřeby člověka při bydlení. Vybavení je formulováno jako „přístup k“ s předpokladem přizpůsobení se okruhu osob a aktuálním klientům, kteří služby využívají. Minimálně je třeba zohlednit rozdíl potřeb klientů pohyblivých a klientů upoutaných na vozík či lůžko.

Kouření

Ve všech prostorech, kde je povoleno kouřit, musí být instalovány textilní záclony, závěsy a čalouněné materiály vyhovující z hlediska zápalnosti. V ostatních případech se jejich instalace doporučuje.

Odůvodnění:

Jednou z nejčastějších příčin vzniku požárů je nedopalek cigarety, který v daných souvislostech může mít fatální následky.

V. ÚKLID

Za úhradu danou právním předpisem k ubytování je denně vytřena podlaha a setřen prach a dále v případě objektivní potřeby (v návaznosti na potřeby a schopnosti uživatele). Častější úklid si klient připlácí dle kalkulace poskytovatele nebo úklidové firmy nebo může být předmětem fakultativní činnosti.

Odůvodnění:

Úklid je součástí základní činnosti sociální služby ubytování. Požadavky na úklid v zařízeních sociální péče jsou definovány § 10 Vyhlášky č. 306/2012 Sb.

Praní, drobné opravy a žehlení

Za úhradu danou právním předpisem k ubytování je poskytování čistého povlečení 1x za 14 dní a dále v případě objektivní potřeby (v návaznosti na potřeby a schopnosti uživatele). Za častější výměnu povlečení si klient může připlácet (dle kalkulace poskytovatele nebo úklidové firmy). V rámci služby jsou poskytovány drobné opravy ošacení a žehlení.

Odůvodnění:

Praní, drobné opravy a žehlení jsou úkony zahrnované do základní činnosti sociální služby ubytování.

VI. TECHNICKO-PROVOZNÍ VLASTNOSTI

Teplota

Teplota v prostorech pro klienty. Topení musí být regulovatelné klientem nebo pracovníkem, nevládne-li to klient sám.

Osluněná okna musí být vybavena tak, aby bylo možno zastínit okna proti přímému slunečnímu svitu (např. žaluzie, závěsy, rolety, folie apod.).

Doporučení pro sociální služby: minimální teplota v pokoji (prostoru pro klienty) je v teplém období 24 stupňů (- 2 stupně) a v chladném 22 (- 2 stupně). Za chladný den se považuje den, kdy nejnižší teplota venkovního vzduchu dosáhla hodnoty nižší než – 15 stupňů a za teplý, kdy je teplota vyšší než 30 stupňů.

Odůvodnění:

Doporučení pro teploty upravuje vyhláška č. 6/2003 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí pobytových místností některých staveb.

Voda

Klienti mají možnost stálého využívání teplé a studené vody dle jejich potřeby.

Odůvodnění:

Klient musí mít možnost přístupu k pitné vodě a provedení osobní hygieny kdykoliv.

Odběr elektřiny klientem

Klient má k dispozici odběr minimálně z 1 elektrické zásuvky. *Možnosti odběru pro vlastní elektrické spotřebiče v jednotlivých službách je nutné řešit vnitřními pravidly poskytovatele.*

MATERIÁLNĚ TECHNICKÝ STANDARD (MTS) PRO DOMOVY SE ZVLÁŠTNÍM REŽIMEM (DZR)

PARAMETRY MTS

I. KAPACITA

Počet klientů

Cílem sociální služby je sociální začlenění klientů do společnosti. Proto musí poskytovatel podříditi materiální a technické podmínky tomuto cíli.

Maximální kapacita se stanovuje na 8 osob v jedné budově (pod jednou střechou), při kapacitě nad 6 osob vždy minimálně ve dvou domácnostech. Nesmí se vytvořit vyloučená lokalita ani segregovaná enkláva obývaná klienty sociálních služeb a jednotlivé budovy jsou od sebe vzdáleny minimálně 10 minut v docházkové vzdálenosti.

Pokoje klientů mohou být nejvýš dvoulůžkové a to pouze v případě zájmu o společné bydlení obou dotčených osob.

Kapacita objektu musí být dále rozdělena jako dům bytového charakteru tak, aby byly vytvořeny samostatné bytové jednotky nebo tzv. domácnosti vždy pro maximálně 6 uživatelů v jedné domácnosti. Definice domácnosti viz slovníček pojmů.

Počet klientů/lůžek na pokoji

Standardem jsou jednolůžkové a dvoulůžkové pokoje. Pokoje nesmí být průchozí. Děti nesmějí sdílet pokoj s dospělým klientem, nepojí-li je rodinná vazba.

Za maximální úhradu podle prováděcího právního předpisu (210 Kč/den) dostane klient maximálně 2 lůžkový pokoj, tzn. 1 - 2 lůžkový pokoj.

Odůvodnění:

Soukromí patří k základním lidským potřebám. Pro uplatnění sociálních kontaktů, setkávání s jinými lidmi, slouží společné, společenské prostory.

Viz čl. 5.2.2.6 normy ČSN 73 4301 Obytné budovy, kde je uvedeno: „Žádná obytná místnost nemá být určena pro spaní více než dvou osob.“. Důležitým zdůvodněním je udržení soukromí pro uživatele.

Průměr počtu lůžek – Viz tabulka: Přehled zastoupení jednotlivých pokojů u pobytových sociálních služeb (domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem)

Velikost pokojů

Úprava pro DZR:

- **jednolůžkový pokoj: min. velikost pokoje pro jednu osobu 12 m². Objem místnosti min. 30 m³.**

TPPO (těžce pohybově postižené osoby) ČSN 73 4301 Obytné budovy: ložnice s jedním lůžkem min. 12 m². Objem místnosti min. 30 m³.

Přístup k lůžku u TPPO (těžce pohybově postižené osoby) ze tří stran.

- **dvoulůžkový pokoj: min. velikost pokoje pro dvě osoby 20 m². Objem místnosti min. 50 m³.**

TPPO (těžce pohybově postižené osoby) ČSN 73 4301 Obytné budovy: ložnice se dvěma lůžky min. 25 m². Objem místnosti min. 50 m³.

Přístup k lůžku u TPPO (těžce pohybově postižené osoby) ze tří stran.

Dle § 43, odst. 5, Vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby: Pokud je předsíní pokoje, musí mít minimální průchozí šířku 900 mm, u pokojů určených k ubytování osob s omezenou schopností pohybu a orientace musí být průchozí šířka předsíně minimálně 1 500 mm a délka minimálně 2 200 mm; nemusí být od pokoje oddělena dveřmi.

Světlá výška pokoje musí být minimálně 2600 mm. V části pokoje se šikmým stropem se do jeho plochy započítává plocha, jejíž světlá výška je nejméně 1600 mm. Plocha pokoje pod šikmým stropem může zaujímat nejvýše 30 % celkové plochy pokoje – viz § 43, Vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby

Světlá výška místností musí být alespoň 2600 mm v obytných a pobytových místnostech, 2300 mm v obytných a pobytových místnostech v podkroví; místnosti se zkosenými stropy musí mít tuto světlou výšku nejméně nad polovinou podlahové plochy místnosti – viz § 10 odst. 5 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby.

Odůvodnění:

Doporučení k úpravě normy vychází z návrhu registrátorů v Moravskoslezském kraji – viz metodiky projektu Podpory Transformace sociálních služeb (Koncepce kvality sociálních služeb v Moravskoslezském kraji (včetně transformace pobytových sociálních služeb), duben 2008, zpracoval KÚ – Moravskoslezský kraj, odbor sociálních věcí ve spolupráci s Pracovní skupinou pro kvalitu sociálních služeb v Moravskoslezském kraji) a z Vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby.

Jde o minimální prostory pro kvalitní bydlení a pohyb lidí se sníženou schopností pohybu. Lze předpokládat, že časem se schopnost pohybu může snižovat.

Vybavení domácnosti

Každá domácnost musí umožňovat klientům služby uspokojování základních lidských potřeb na stejném principu, jako v běžné domácnosti.

Domácností chráněného bydlení je byt, nejméně jednopokojový s kuchyní nebo kuchyňským koutem (minikuchyní) a vlastní koupelnou (sprcha nebo vana), záchod je buď samostatný, nebo může být

v koupelně. Záchod nesmí být přístupný přímo z pobytové místnosti, nebo z obytné místnosti, jde-li o jediný záchod v bytě (§ 10 odst. 6 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby). Minimálním standardem je tedy jednopokojový byt s koupelnou a nejméně kuchyňským koutem. Velikost těchto prostor musí být uzpůsobena individuálním potřebám klientů a odpovídat zákonným i podzákonným předpisům ČR.

Domácnost odráží individualitu svých klientů, a to i s ohledem na ostatní členy domácnosti, obytné prostory mají osobní charakter.

Vybavení odpovídá potřebám klienta a je vybíráno s ohledem na jeho přání a možnosti. Vybavení pro podporu soběstačnosti vychází z potřeb klientů.

Kontrola klienta nad vlastním teritoriem: Klienti mají možnost zamykat si skříňky nebo zásuvky pro své soukromé věci.

Odůvodnění:

Vyhláška č. 501/2006 Sb. , o obecných požadavcích na využívání území

§ 4

Plochy bydlení

(1) Plochy bydlení se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro bydlení v kvalitním prostředí, umožňujícím nerušený a bezpečný pobyt a každodenní rekreaci a relaxaci obyvatel, **dostupnost veřejných prostranství a občanského vybavení.**

§ 6

Plochy občanského vybavení

(1) Plochy občanského vybavení se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro přiměřené umístění, dostupnost a využívání staveb občanského vybavení a k zajištění podmínek pro jejich užívání v souladu s jejich účelem.

(2) Plochy občanského vybavení zahrnují zejména pozemky staveb a zařízení občanského vybavení pro vzdělávání a výchovu, sociální služby, péči o rodinu, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva. Dále zahrnují pozemky staveb a zařízení pro obchodní prodej, tělovýchovu a sport, ubytování, stravování, služby, vědu a výzkum, lázeňství a pozemky související dopravní a technické infrastruktury a veřejných prostranství. **Plochy občanského vybavení musí být vymezeny v přímé návaznosti na kapacitně dostačující plochy dopravní infrastruktury a být z nich přístupné.**

Listina základních práv a svobod, Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením (viz článek 9 Přístupnost, čl. 19 Nezávislý způsob života a zapojení do společnosti aj.).

Společenské prostory

Místnost pro společné setkávání (klientů navzájem a klientů s návštěvami) splňující obecné technické a hygienické normy. Minimální plocha místnosti 18 m² (22 m²). Za tuto místnost lze považovat běžnou jídelnu pro všechny uživatele. Klientům a jejich návštěvám je nutné zajistit celodenní důstojné prostory k sezení.

Odůvodnění:

Pro dlouhodobé či trvalé bydlení je pro člověka nezbytné mít prostor pro vlastní soukromí i prostor pro sociální interakce. Je vhodné zvolit takové prostory, které poskytnou příjemné a bezpečné místo

pro setkávání klientů navzájem a klientů s lidmi žijícími mimo zařízení. Minimální plochy místnosti převzaty z normy ČSN 73 4301 Obytné budovy – tabulka 1 Doporučené nejmenší plochy obytných místností v závislosti na velikosti bytu.

Do vnitřních komunikací zabudovat podél stěn vodící madla s ergonomickými úchopovými možnostmi.

Odůvodnění:

Zabudované madla v prostorách chodeb domovů pro seniory a domovů se zvláštním režimem jsou základní pomůckou pro bezpečnost klientů, hlavně pro imobilní uživatele.

Jídelna s prostorem pro přípravu stravy

Prostory pro stravování v menším počtu osob – domácnosti/komunitě (6-8 osob), vybavené kuchyňskou linkou nebo čajovou kuchyňkou, stoly se židlemi.

Odůvodnění:

Uživatel má možnost připravit si kávu, čaj, jídlo, atd.

Úložné prostory s prostorem pro úklid

Pro uskladnění kompenzačních pomůcek, atd. Výlevka a materiál k úklidu.

Místnost s pračkou

V případě domácnosti zajistit uživatelskou možnost vyprání a usušení drobného prádla, v takovém případě ji mohou využívat pouze její obyvatelé.

Ve službě DZR může být vytvořena místnost pro bezpečný pobyt.

V této místnosti bude možnost zklidnění agresivních uživatelů pobytem v této místnosti. Polstrované stěny, polstr 200 mm nad podlahou, výplň na stěně mezi polstrem a podlahou keramickým obkladem, dveře s kukátkem (přehled o celé místnosti), okna zabezpečená bezpečnostní fólií nebo bezpečnou mříží, tlumené osvětlení zapuštěné do stropu, vypínače z venku, možnost puštění zklidňujících zvuků/hudby.

Vybavení pouze postelí (ukotvenou) nebo polstrovanou podlahou a omyvatelnou matrací, sedacími pytli, antistresovými pytli a panáky.

Pro používání místnosti musí mít poskytovatel zpracovány přesné postupy. Použití místnosti může připadat v úvahu jen v kritických situacích a dle znění zákona.

Zázemí zdravotní péče

Pokud je zdravotní péče vykonávána vlastními zaměstnanci poskytovatele, je jim k dispozici zázemí včetně vybavení. Vybavení je základní a dostatečné pro práci zdravotnických pracovníků.

II. BUDOVA (nemovitost)

Souhlas s užíváním objektu, přizpůsobení budovy pro cílovou skupinu (změnou v účelu užívání stavby)

Kolaudační souhlas a změna v účelu užívání stavby podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) a jeho prováděcích právních předpisů.

Stavební úřad vydá kolaudační souhlas, který je dokladem o povoleném účelu užívání stavby (§ 122 odst. 3 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)). Kolaudační souhlas obsahuje mimo jiné i druh, účel stavby a vymezení účelu užívání stavby. Např. druh: bytový dům, účel stavby: domov se zvláštním režimem, vymezení účelu užívání stavby: bydlení pro seniory vyžadující vysokou míru podpory.

Bytový dům je stavbou, ve které více než polovina podlahové plochy odpovídá požadavkům na trvalé bydlení a je k tomuto účelu určena - § 2 písm. a) bod 1. vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území. Stavební úřad vydá souhlas s užíváním stavby na základě závěrečné kontrolní prohlídky, kde přezkoumá stavbu dle § 122 odst. 3, stavebního zákona.

Související předpisy – např. zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (§ 15 - § 18) a další související zákony a prováděcí předpisy, vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb. Výjimky jsou možné z obecných požadavků na výstavbu (§ 2 odst. 2 písm. e) stavebního zákona, pouze z těch ustanovení prováděcího právního předpisu, ze kterých tento předpis povolení výjimky výslovně umožňuje a jen pokud se tím neohrozí bezpečnost, ochrana zdraví a života osob a sousední pozemky nebo stavby. (§ 169 odst. 2 stavebního zákona).

Odůvodnění:

Dosavadní právní úprava pro zdravotnická zařízení nevyhovuje, uvádí menší počet metrů čtverečních na osobu - viz Vyhláška č. 92/2012 Sb., o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče.

Bezbariérovost

Bezbariérovost podle vyhlášky č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové používání staveb.

Velikost vnitřních dveří musí být větší než šířka lůžek používaných v daném zařízení, kvůli přesunu klientů upoutaných na lůžko.

Odůvodnění:

Autorský kolektiv. *Bydlení (nejen) pro lidi se zdravotním postižením.* MPSV, 2012.:

„Lidé s těžkým pohybovým postižením potřebují bezbariérové prostředí (přístup bez výškových rozdílů, dostatečné průjezdy, dostatečné hygienické zázemí a manipulační plochy apod. viz vyhláška č. 398/2009 Sb.), doporučují se přízemní objekty či byty do prvního patra dle potřeb cílové skupiny se projektuje i koupelna pro asistovanou koupel, velmi vhodná je vazba na zahradu možnost výjezdu na upravený terén (např. do předzahrádky), výhodou je byt s balkónem, lodžii či terasou odpovídajících rozměrů.“

Dostupnost

Zajistit podmínky (např. auto, zpřístupnění veřejné dopravy) pro možnost využití veřejných služeb a dostupnost služby i pro běžný společenský kontakt. V případě poskytování služeb lidem s vysokou mírou podpory je vhodné auto s bezbariérovou úpravou.

Odůvodnění:

Listina základních práv a svobod, Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením (viz článek 9 Přístupnost, čl. 19 Nezávislý způsob života a zapojení do společnosti aj.).

Vyhláška č. 501/2006 Sb. , o obecných požadavcích na využívání území

§ 20 odst. 4

§ 23 odst. 1 Obecné požadavky na umístování staveb

§ 24 odst. 2

III. VYBAVENÍ DOMÁCNOSTI

Každá domácnost musí umožňovat uživatelům služby uspokojování základních lidských potřeb na stejném základě, jako v běžné domácnosti.

Každá domácnost musí zajišťovat svým uživatelům soukromí v jejich pokoji (1 či 2lůžkovém), zázemí při hygieně (na 6 uživatelů minimálně 1 oddělené WC a 1 koupelna, možné s dalším WC v rámci domácnosti) a při přípravě a konzumaci jídla (kuchyň a obývací pokoj či obojí v jednom). Velikosti těchto prostor musí být uzpůsobeny potřebám daných uživatelů a odpovídat zákonným i podzákonným předpisům ČR.

Odůvodnění:

Vyhláška č. 501/2006 Sb. , o obecných požadavcích na využívání území

§ 4

Plochy bydlení

*(1) Plochy bydlení se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro bydlení v kvalitním prostředí, umožňujícím nerušený a bezpečný pobyt a každodenní rekreaci a relaxaci obyvatel, **dostupnost veřejných prostranství a občanského vybavení.***

§ 6

Plochy občanského vybavení

(1) Plochy občanského vybavení se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro přiměřené umístění, dostupnost a využívání staveb občanského vybavení a k zajištění podmínek pro jejich užívání v souladu s jejich účelem.

*(2) Plochy občanského vybavení zahrnují zejména pozemky staveb a zařízení občanského vybavení pro vzdělávání a výchovu, sociální služby, péči o rodinu, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva. Dále zahrnují pozemky staveb a zařízení pro obchodní prodej, tělovýchovu a sport, ubytování, stravování, služby, vědu a výzkum, lázeňství a pozemky související dopravní a technické infrastruktury a veřejných prostranství. **Plochy občanského vybavení musí být vymezeny v přímé návaznosti na kapacitně dostačující plochy dopravní infrastruktury a být z nich přístupné.***

Listina základních práv a svobod, Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením (viz článek 9 Přístupnost, čl. 19 Nezávislý způsob života a zapojení do společnosti aj.).

IV. PŘÍSTUP K VYBAVENÍ (movité věci)

Pokoj

Každý klient musí mít přístup k vybavení umožňující sedět, ležet, ukládat si věci běžné denní potřeby a vykonávat aktivity u plochy (např. jíst, psát, číst) vzhledem k jeho schopnostem a možnostem.

Postel klasická (pro osoby s těžkým zdravotním postižením nejlépe elektricky polohovatelnou s min. 3 úrovněmi polohování), možnost nastavení celkové výšky postele), matraci antidekubitní, příkrývka, polštář z antialergických materiálů.

Postel musí být pojízdná nebo opatřená evakuačním prostředkem, pokud nejsou k dispozici jiné vhodné evakuační prostředky.

Odůvodnění:

Pro každou osobu musí být zajištěno, že bude evakuována dle předem stanoveného a ověřeného postupu provozovatelem, a to s ohledem na aktuální zdravotní stav.

- U každého lůžka musí být zdroj elektrické energie, celkové osvětlení přijatelné z hlediska zdravotních stavu klientů, u služby DZR (např. klienti s autismem apod.) - velice důkladně vážit výběr nábytku a vybavení, sektorově rozmístit, u lidí s obtížemi s pohybem dostatečný prostor pro pohyb kolem lůžka.
- Stůl nebo stolek k lůžku, lampička, možnost poličky, noční stolek uzamykatelný.
- Židle nebo křeslo, u židlí, stolů apod. pořizovat protiskluzové podložky z hlediska bezpečnosti uživatelů.
- Skříň na ošacení a další osobní věci v pokoji na přání klienta uzamykatelné.
- Uzamykatelný prostor - např. noční stolek s uzamykatelnou zásuvkou pro osobní využití klienta.

Odůvodnění:

Výčet vybavení pokoje je vybrán jako minimální pro celodenní pobyt člověka v místnosti. Jedná se o běžné vybavení, které se pořizuje do domovů se zvláštním režimem či domovů pro seniory. Výběr vybavení musí vyhovovat cílové skupině klientů, jejich individuálním potřebám.

Signalizace

Každý uživatel musí mít zajištěn přístup k signalizaci umožňující přivolat personál zařízení, a to v koupelně a v domácnosti. Pro lidi s obtížemi s pohybem i v pokoji u lůžka. Definice signalizace viz slovníček pojmů.

Odůvodnění:

Zdravotnická zařízení mají povinné signalizační zařízení. Jedná se o takové situace, kdy si osoby nemohou za personálem zajít. Stejná potřeba je minimálně též u klientů sociálních služeb, kteří si nemohou nebo neumí přivolat pomoc jiným způsobem. Poskytovatel musí být na řešení těchto potřeb připraven ve všech prostorách budovy (pokoj, koupelna, WC, společenská místnost aj.).

Zařízení akustické signalizace pro vyhlášení požárního poplachu. Jedná se o takovou signalizaci, která je buď po celé budově/bytu a nebo v místnosti, kde je přítomen 24 hodin denně pracovník.

Odůvodnění:

Zdravotnická zařízení mají povinné signalizační zařízení. Jedná se o takové situace, kdy si osoby nemohou za personálem zajít. Stejná potřeba je minimálně též u klientů sociálních služeb, kteří jsou omezeni na pohybu.

Signalizační zařízení by mělo být variabilní podle změny zdravotního stavu nebo potřeb klienta.

Včasně zjištění požáru rozhoduje o životech, zdraví a majetku. Každá vteřina prodlení může rozhodovat o životě a smrti. Požár neohrožuje pouze sálavým teplem, ale hlavně jedovatými zplodinami hoření, které se šíří nesrovnatelně rychleji než teplo. Toto opatření je nutné považovat za minimum, co je možné učinit pro rychlé zjištění požáru. Navíc je finančně přijatelné.

Koupelna

Bezbariérová, uzamykatelná zevnitř, možnost nouzového otevření zvenku a s dveřmi otvíranými ven z koupelny (zabránění možné blokaci dveří v případě náhlé zdravotní indispozice) nebo posuvnými dveřmi.

Varianty:

- d) u pokoje klienta (maximální úhrada za pokoj/den daná Vyhláškou č. 505/2006 Sb.)
- e) koupelna mezi dvěma pokoji
- f) společná koupelna pro domácnost (1 sprcha na max. 6 osob)

Používá se tzv. buňkový systém tj. koupelna s WC uprostřed mezi dvěma pokoji, WC může být patřičně ohraničené příčkou, aby to nepůsobilo zcela otevřeně, nesoukromě, možnost uzamčení. Dále je možné k již zmíněným osobním koupelnám na pokojích vybudovat také např. jednu centrální koupelnu, kde personál doveze klienta na sprchovém vozíku či lehátku (specializovaná).

Koupelna musí být vždy zevnitř uzamykatelná. Aby se omezila možnost opaření se sprchující osoby vřelou vodou, instalovat baterie s regulačním termostatickým ventilem. V prostoru sprchy na zdi připevnit opěrná madla v místech dosahu klienta, podlaha musí mít protiskluzný povrch.

Doporučením pro službu DZR jsou uzamykatelné skříňky z ukotveného nábytku pro zamezení uživatelům sníst nebo vypít čisticí a hygienické prostředky.

Odůvodnění:

Vychází z hygienických norem pro ubytovací zařízení a normy pro obytné budovy. Využít normu ČSN 73 4108 Šatny, umývárny a záchody – čl. 3.2.3.3 sprchy; vyhláška č. 398/2009 Sb., příloha č. 3, bod 5. hygienická zařízení – 5.1.12 – 13 sprchové kouty a sprchové boxy.

5.1.12 Sprchové kouty a sprchové boxy musí mít nejmenší půdorysné rozměry 900 mm x 900 mm. Vedle sprchového prostoru musí být volné místo pro odložení vozíku, které musí být oddělitelné od vodního paprsku zástěnou nebo závěsem. Pokud jsou použity posuvné dveře, musí být zasouvací s možností snadného ovládání zvenku i zevnitř s šířkou vstupu nejméně 800 mm.

Výškový rozdíl podlahy a dna sprchového boxu nebo koutu může činit nejvýše 20 mm. Doporučuje se použití nízkých odtokových sifonů nebo vyspádování dle ČSN 73 4108 ve sklonu nejvýše v poměru 1:50 (2,0 %) do odtokového kanálku podél stěny, zakrytého roštem. Podlaha musí mít protiskluzovou úpravu

Sprchové kouty i sprchové boxy musí být vybaveny sklopným sedátkem o rozměrech nejméně 450 mm x 450 mm ve výši 460 mm nad podlahou a v osově vzdálenosti 600 mm od rohu sprchového koutu. Na stěně kolmé k sedátku a v dosahové vzdálenosti maximálně 750 mm od rohu sprchového koutu musí být ruční sprcha s pákovým ovládním.

V dosahu ze sedátka a to ve výšce 600 až 1200 mm a také v dosahu z podlahy a to nejvýše 150 mm nad podlahou musí být ovladač signalizačního systému nouzového volání.

5.1.13 V místě ruční sprchy musí být vodorovné a svislé pevné madlo. Vodorovné madlo musí být ve výši 800 mm nad podlahou, nejméně 600 mm dlouhé a umístěno nejvýše 300 mm od rohu sprchového koutu. Svislé madlo musí být dlouhé nejméně 500 mm a umístěno 900 mm od rohu sprchového koutu.

Toaleta

Toaleta (dále jen WC) je klientům kdykoliv přístupná a je uzamykatelná zevnitř, s možností nouzového otevření zvenku a s dveřmi otvíranými ven z toalety (zabránění možné blokaci dveří v případě náhlé zdravotní indispozice) nebo posuvnými dveřmi s pohybem.

Varianty:

- d) pokoj s vlastním WC (součástí koupelny nebo v samostatné místnosti),
- e) dva pokoje se společným WC mezi nimi (součástí koupelny nebo v samostatné místnosti),
- f) společné WC, minimální požadavky – vždy minimálně pro klientů jedno klasické WC, doplněno umyvadlem

Odůvodnění:

Vychází z hygienických norem pro ubytovací zařízení a normy pro obytné budovy.

Vyhláška č. 398/2009 Sb., příloha č. 3 bod 5 hygienická zařízení – 5.1.2 - 8

Vyhláška č. 268/2009 Sb., § 44 odst. 3 – „...záchod uspořádaný odděleně pro muže a ženy, s předsíní a umyvadlem“; a odst. 5 - V části ubytovacího zařízení, kde jsou poskytovány stravovací služby a kde je provozována společenská nebo kulturní činnost, musí být samostatná místnost se záchodovou mísou pro veřejnost odděleně pro muže a pro ženy obojí s předsíní a umyvadlem.

Hygienické potřeby

Sociální zařízení musí být vybaveno zařizovacími předměty pro uložení hygienických potřeb. Hygienické potřeby si hradí klient.

Odůvodnění:

Hygienické potřeby/ vybavení mají přímou vazbu na bydlení/ubytování.

Lednice

Klienti mohou využívat společnou lednici, kde má každý vymezený prostor odpovídající velikosti. Počet lednic se pak odvíjí od počtu klientů.

Klienti mohou mít navíc lednici v pokoji k soukromému využití, která je v majetku klienta. V takovém případě může poskytovatel účtovat klientovi náklady na odebranou energii a musí mít platnou revizi. Náklady musí mít poskytovatel vykalkulovány dle parametrů konkrétního přístroje (klient neplatí žádnou režii, jen skutečný náklad).

Kuchyňka – rychlovarná konvice, mikrovlnná trouba, skříň na nádobí, min. dvouplotýnkový vaříč a pečící trouba, potravinová skříň

Klienti mají přístup do společné kuchyňky s minimálním vybavením rychlovarnou konvicí, mikrovlnou troubou (pokud není k dispozici sporák), skříň na nádobí, potravinovou skříň a dvouplotýnkovým vaříčem a pečící troubou

V. PŘÍSTUP KE ZDROJŮM INFORMACÍ

Telefon

V rámci hlavní činnosti umožnit připojení na telefon.

Je zajištěn přístup klientů k telefonnímu přístroji. Přístup je přizpůsoben podle okruhu osob a aktuálních potřeb klientů, kterým je služba poskytována. Je-li přístup časově omezen, musí o tom být klienti prokazatelně seznámeni.

Televize

Poskytovatel zajistí minimálně jednu společnou televizi (ve společenských prostorách). Klienti mohou mít navíc televizi v pokoji k soukromému využití, která je v majetku klienta. V takovém případě může poskytovatel účtovat klientovi náklady na odebranou energii a musí mít platnou revizi. Náklady musí mít poskytovatel vykalkulovány dle parametrů konkrétního přístroje (klient neplatí žádnou režii, jen skutečný náklad).

PC – internet

Poskytovatel zajistí minimálně přístup k jednomu počítači s připojením k internetu (ve společenských prostorách) a k volnému využívání mají síť wi-fi (čímž pádem je možnost internetu v pokojích). Klienti mohou mít navíc PC/NTB v pokoji k soukromému využití, která je v majetku klienta. V takovém případě může poskytovatel účtovat klientovi náklady na odebranou energii a musí mít platnou revizi. Náklady musí mít poskytovatel vykalkulovány dle parametrů konkrétního přístroje (klient neplatí žádnou režii, jen skutečný náklad).

Další elektro přístroje

Jsou předmětem fakultativní činnosti.

Klienti mohou mít další běžné elektro přístroje, jako např. rádia, holicí strojky, fény, notebooky apod., které jsou v majetku klienta. V takových případech může poskytovatel účtovat klientovi náklady na odebranou energii. Náklady musí mít poskytovatel vykalkulovány dle parametrů konkrétního přístroje (klient neplatí žádnou režii, jen skutečný náklad). Není-li možné provést objektivní kalkulaci

měsíčního nákladu (např. používání jen občas a nepravidelně, nelze odhadnout náklad spotřebiče, náklad je mizivý apod.), klient žádnou měsíční úhradu za přístroj neplatí.

Odůvodnění:

Výčet věcí obsahuje minimální potřeby člověka při bydlení. Vybavení je formulováno jako „přístup k“ s předpokladem přizpůsobení se okruhu osob a aktuálním klientům, kteří služby využívají. Minimálně je třeba zohlednit rozdíl potřeb klientů pohyblivých a klientů upoutaných na vozík či lůžko. Vychází z dobré praxe poskytovatelů.

Kouření

Ve všech prostorech, kde je povoleno kouřit, musí být instalovány textilní záclony, závěsy a čalouněné materiály vyhovující z hlediska zápalnosti. V ostatních případech se jejich instalace doporučuje.

Odůvodnění:

Jednou z nejčastějších příčin vzniku požárů je nedopalek cigarety, který v daných souvislostech může mít fatální následky.

VI. ÚKLID

Za úhradu danou právním předpisem k ubytování je denně vytřena podlaha a setřen prach a dále v případě objektivní potřeby (v návaznosti na potřeby a schopnosti uživatele). Častější úklid si klient připlácí dle kalkulace poskytovatele nebo úklidové firmy nebo může být předmětem fakultativní činnosti.

Odůvodnění:

Úklid je součástí základní činnosti sociální služby ubytování. Požadavky na úklid v zařízeních sociální péče jsou definovány § 10 Vyhlášky č. 306/2012 Sb.

Praní, drobné opravy a žehlení

Za úhradu danou právním předpisem k ubytování je poskytování čistého povlečení 1x za 14 dní a dále v případě objektivní potřeby (v návaznosti na potřeby a schopnosti uživatele). Za častější výměnu povlečení si klient může připlácet (dle kalkulace poskytovatele nebo úklidové firmy). V rámci služby jsou poskytovány drobné opravy ošacení a žehlení.

Odůvodnění:

Praní, drobné opravy a žehlení jsou úkony zahrnované do základní činnosti sociální služby ubytování.

VII. TECHNICKO-PROVOZNÍ VLASTNOSTI

Teplota

Teplota v prostorech pro klienty.

Topení musí být regulovatelné klientem.

Osluněná okna musí být vybavena tak, aby bylo možno zastínit okna proti přímému slunečnímu svitu (např. žaluzie, závěsy, rolety, folie apod.).

Doporučení pro sociální služby: minimální teplota v pokoji (prostoru pro klienty) je v teplém období 24 stupňů (- 2 stupně) a v chladném 22 (- 2 stupně). Za chladný den se považuje den, kdy nejnižší teplota venkovního vzduchu dosáhla hodnoty nižší než – 15 stupňů a za teplý, kdy je teplota vyšší než 30 stupňů.

Odůvodnění:

Doporučení pro teploty upravuje vyhláška č. 6/2003 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí pobytových místností některých staveb.

Voda

Klienti mají možnost stálého využívání teplé a studené vody dle potřeb.

Odůvodnění:

Klient musí mít možnost přístupu k pitné vodě a provedení osobní hygieny kdykoliv.

Odběr elektřiny klientem

Klient má k dispozici odběr minimálně z 1 elektrické zásuvky. Možnosti odběru pro vlastní elektrické spotřebiče v jednotlivých službách je nutné řešit vnitřními pravidly poskytovatele.

ZDROJE

Klíčová aktivita 3 projektu Podpora procesů v sociálních službách

Výklady registrátorů krajských úřadů k registračním podmínkám

podklady Transformace sociálních služeb

- Kritéria komunitních služeb
- Kritéria transformace pro transformační plány
- Manuál architektury

Technické normy

- ČSN 33 1600:2009 Revize a kontroly elektrických spotřebičů během používání
- ČSN 73 0802:2009 Požární bezpečnost staveb – nevýrobní objekty
- ČSN 73 4301:2004 Obytné budovy
- ČSN 73 4108:2013 Šatny, umývárny a záchody

Právní normy

- Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně v platném znění
- Zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon, v platném znění
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, v platném znění
- Vyhláška č.306/2012 Sb., o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče
- Vyhláška č. 92/2012 Sb., o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče
- Vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby
- Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečující bezbariérové užívání staveb
- Vyhláška č. 6/2003 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí pobytových místností některých staveb
- Vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)
- Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území
- Zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby
- Vyhláška č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby
- Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody
- „Typizovaná směrnice MPSV pro ÚSP“ používaná před zákonem o sociálních službách